

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

5. De filiis illegitimis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

rem intendere debent. Nisi per accidens ob sterilitatem aut senectutem desperetur proles, ideoque intendi non possit cum nemo operans intendat ad, id quod fieri non posse arbitratur.

² Licitum est coniugio uti ob vitandam incontinentiam, non tantum in coniuge, sed etiam in se ipso. Nam matrimonium post lapsum hominis in peccatum à Deo ordinatum est in remedium concupiscentiæ. I. Cor. 7.

³ Solius corporalis sanitatis causa coniugio uti videtur esse veniale. Nam hæc est sanctorum hominum persuasio, carnalem commixtionem non vacare culpa & deformitate, nisi cohonestetur bono prolis, aut bono fidei.

⁴ Propter voluptatem tanquam finem operationis coniugio uti est veniale: Ratio quia non bonum delectabile, quod est naturæ sensitivæ congruum, sed bonum honestum, quod naturæ rationali consonum est, humanarum actionum finis esse debet. Et cum voluptas à natura indita sit, gratia operationis naturalis accedendæ promotionisq; efficienter profectò cum naturali rerum ordine pugnat, quod operationem ad voluptatem refert videlicet ideo operatur V. C. cibum, potum, somnum &c. capit, ut voluptate fruatur.

C A P. V.

De filiis legitimis & illegitimis ac horum legitimatione.

¹ Filij & filia vel legitimi sunt, vel illegitimi, legitimi sunt, qui ex vero matrimonio suscepti

scepti sunt, & qui suscepti sunt ex matrimonio non vero, attamen in facie Ecclesiæ celebrato, & bona fide saltem vnus coniugis consummato. Etsi enim post illorum conceptionem matrimonij impedimentum detegatur, pro legitimis tamen benigna iuris dispositione habentur: dummodo bona fide saltem alterius parentis concepti sunt, quamuis post litis contestationem super impedimento matrimonij, sed ante iudicis sententiam. In dubio etiam ob fauorem liberorum præsumendum est, quod parentum bona fide ex putatio matrimonio concepta fuerint.

Conceptos illegitimè, matrimonium subsequens purgat, si parentes conceptionis tempore ad contrahendum inhabiles non fuerant, & id intelligendum est, quo ad omnia vt nimirum in hæreditate, feudo, primogenitura, non minus, quam alij legitimi succedere, itemq; ad ordines, beneficia, dignitates Ecclesiasticas etiam Episcopales, absq; vlla dispensatione promoueri possint: quia benigna iuris dispositione, ac veluti fictione matrimonium subsequens trahitur retro ad tempus conceptionis liberorum.

NB. Quod si parentes tempore natæ, non item conceptæ prolis ad contrahendum inter se habiles fuerint probabilior & iuri conformior sententia est, quod talis (V. C. ex coniugato cõceptus natus a. post mortem mariti, vel conceptus ex clerico sacris ordinib. initiato, natus verò post dispensatione summi pōtificis) sequente matrimonio nõ legitimeretur. Ratio, quia leges solũ attēdūt ad copulā, quæ si habita est inter personas impeditas, nolunt

lunt

lunt eam purgari subsequente matrimonio sicut colligitur ex illo. *Si vir, viuentē vxore, aliam cognouerit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem vxoris eandem duxerit, nihilominus spurius erit filius.* Idq; verum est, etiamsi mulier virum, quocum copulata est ignorauerit esse coniugatum.

- 3 Filij illegitimi alij sunt naturales, alii non naturales (spurii) inter quos canonico iure hoc discrimen est, quod illi suscepti sint à parentibus, inter quos tempore conceptionis matrimonium consistere poterat. Alii verò non naturales ex coitu damnato suscepti fuerint, sed secundum ius Cæsareum naturales ii solum censebantur, qui nati erant ex concubina vna domi retenta, qua cum matrimonium contrahere potuisset; non naturalis autem, si cum eorum matre matrimonium contrahi non potuisset. Reliqui autem dicuntur Nothi adhuc hodie qui non habuerunt certum patrem.
- 4 Iure canonico omnibus illegitimè natis etiam spurij ex damnato coitu ortis, parentes necessaria alimenta præbere debent, licet cæsareo iure aliud decretum reperiatur.
- 5 Cura alendi legitimam prolem ad patrem pertinet, cum ob eam rem dotem accipiat, vt onera matrimonij sustineat, familiamque alar, præterquam quod mulier propria lacte natos suos nutrire debeat. Quod ad illegitimam prolem attinet, mater eam primo triennio, postea pater alere tenetur.
- 6 Si mater ob paupertatem, vel infirmitatem puero lactando vacare non possit, aut si nobilis sit,

fit, cui secundum morem patriæ dedecori vertitur prolem lactare, patris impensis, nutrix adhiberi debet.

In defectum patris, aliorumque ascendentium 7 per lineam paternam, mater alijque per lineam eius ascendentes prolem inopem alere coguntur, intellige si proles laborando se honestè non possit sustentare.

NB. Nomine alimentorum comprehenduntur, victus, vestitus, habitatio & cætera quæ ad corporis sustentationem necessaria sunt, pro cuiuslibet status conditione.

Rectè verò testatur Gail. lib. 2. obser. 89. quod pater filio spurio rectè donet, aut testamento relinquat, quod sit instar alimentorum sicuti & filia dotem competentem eodem iure dare non prohibetur.

Alimenta ea, quæ absolutè necessaria sunt ad 8 vitam, parentes filiis suis quibuscunque & quantumvis sceleratis, naturali iure debent. Non repugnat tamen filium vel filiam ob crimen propter quod iure exhereditari posset etiam post pueritiã priuari posse omnibus alimētis etiam necessarijs excepto casu necessitatis, Estq; sētentia Vasq.

Filij naturales si nec proles legitima adsit, nec 9 vxor superstes, succedunt patri suo ab intestato in duabus vncijs, & vnà cum illis mater æquali portione.

Testamento vel donatione patri concessum 10 est legitimam prolem habenti, naturalibus filiis suis vnà cum eorum matre vnicam tantum vnicam hæredatis relinquere; Sin mater absq; liberis super-

super-

superstes sit, semiunciam; si liberi legitimi non extent, etiam ex asse hæredes filij institui possunt, vel quodcunq; patri placuerit bona sua eis donare potest, dummodo ascendentes si supersunt, legitima non priuentur.

11 Matri, spectato iure communi Cæsareo naturales liberi vna cum legitimis tam ab intestato, quam ex testamento succedere solent excepto feudorum iure.

12 Etiam Nothi, seu vulgò concepti matri & parentibus maternis, nisi ea illustris sit, vna cum legitimis succedunt secundum commune ius Cæsareum: Ad patris verò successionem non admittuntur, cum eum vel omnino non, vel saltem honesta demonstrare non possunt.

13 Qui ex damnato coitu orti sunt ascendentibus suis, nec ab intestato, nec ex testamento succedere possunt, sed non ascendentes ad eiusmodi filiorum successionem admittuntur.

Alij verò præter ascendentes spurium hæredem instituere possunt, Imò etiam auus, deficiente prole legitima nepotem legitimum aut naturalem ex spurio filio natum instituere potest, modo id non faciat intuitu fratris. Deinde si testator bona relinquat executori grauando eum, vt inter pauperes distribuatur, potest executor etiam dare filijs spurijs testatoris, si pauperes sint.

14 Fratres illegitimi, etiam vulgò concepti (etiam secundum quosdam ex coitu punibili) siue vteri, siue ex eadem matre nati sint, eorundemque filij ac nepotes inter se consanguinitatis iure succedunt, sed fratres non vterini ab intestato inter se

non

non succedunt: Ratio, quod in illegitimè natis
censeatur esse ius cognationis ex parte matris, nõ
item agnationis, ex parte patris. Neque refert, etsi
filius à principe legitimatus sit, quia intelligitur
in ordine ad succedendum patri, non item alijs
consanguineis.

Potest tamen frater fratrem illegitimum etiam **15**
spurium hæredem testamento instituere.

Habent autem hæc omnia locum in foro con-
scientiæ, adeo vt si filius naturalis aut spurius ali-
quid ex hæreditate accipiat, cuius secundum leges
incapax est, restituere tenetur, quia non est lex
propriè pœnalis in criminis pœnam tantum lata,
sed est incapacitas dominij, seu iuris cuiuscunque
acquirendi ob iustam causam. Interim hæres legiti-
mus non prohibetur spurijs aliud sponte conce-
dere. Quia tum non iure hæreditatis, sed gratuitæ
donationis accipiunt.

Legitimatio siue natalium restitutio fieri solet **16**
per rescriptum Principis, vel alterius à Principe
potestatem habentis. Ea duplex est: Vna ad Ec-
clesiastica iura, ordines beneficia, quam solus
Papa, tanquam supremus in Ecclesia Princeps,
cuiuscunque voluerit illegitimo iure & officio.
Non solet summus Pontifex legitimare alterius
principis temporali iurisdictioni subiectos, nisi
sortem indirectè ac casualiter, si quando grauis
causa Reipubl. Christianæ ita exigat. Altera igi-
tur est legitimatio ad ciuilia iura, puta hæredita-
tum successiones, officia, ac dignitates, qualem
quilibet princeps in temporalibus aut Repub. li-
bera suis subditis etiam proprijs liberis, quin &
Cle-

Cle-

Clericorum filiis, etiam si ipsi quoque Clerici sint, arbitrato suo conferre potest.

- 17 Porro eiusmodi generali legitimatione civili consequitur filius illegitimus, ut instar legitimorum succedat in hæreditate parentum & consanguineorum aliorum, non item in paterna nobilitate, feudo, nisi speciatim expressum fuerit. *Quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter concessurus.* reg. si in 6. unde nec potestate alicui legitimandi data, censi debet concessum, ut ad feuda illegitimus legitimet.
- 18 Spuriorum non est propriè dicta legitimatio, sed potius dispensatio quædam.
- 19 Episcopi communi iure dispensare possunt cum illegitimè natis ad ordines minores tantum & simplicia beneficia.
- 20 Qui habet potestatem legitimandi, censetur etiam habere potestatem dispensandi cum illegitimo in ordine ad certum effectum, non tamen vice versa, qui enim potest, quod maius est, potest etiam quod minus est, si id in maiori contineatur. Deinde dispensatus ad ordines non eo ipso etiam ad beneficia dispensatus censetur, quia ad disparata non fit bona illatio, præsertim in materia strictæ interpretationis.
- 21 Religiosi natalium defectum laborantes, ipso iure dispensati esse censentur ad ordines sacros, non verò ad dignitates, prælaturas.
- 22 In dubio quisque censi debet legitimè natus, quia ut Arist. Non unum sed multiplex pariendi tempus homini à natura datum est. Nam & septimo mente, & octavo, & nono parere potest, quod

quod plurimum, decimo: Nonnullæ etiam me-
liorem vndecimum attingunt.

Si post nuptias contractas ex acto mense septi- 23
mo nondum aduentante sine mensis vndecimi,
proles nascatur pro legitima haberi potest.

C A P. VI.

De bono Sacramenti.

PER bonum Sacramenti intelligitur indissolubi-
lis nexus coniugij, vt neuter ab altero separari
deceat. Matrimonium tamen non est ita indif-
solubile, vt eius dissolutio naturali iuri propriè
repugnet. Nam quibus causis res constituitur
eisde etiam dissoluitur, c. omnis, 17. q. 2. Et. Deus
absoluta potentia in lege naturali dispensari non
potest: si enim lex naturalis est, sequitur ex natu-
ralibus, & per se notis principijs: quæ cum immu-
tabilia sint, stantibus rerum naturis, etiam quod
ex eis deducitur secundum se immutabile est, cõ-
stat. Atqui Deus olim dispensauit cum Iudæis,
vt ob rationabilem causam licitum esset repudiũ
coniugis, seu dissolutio matrimonij, quo ad vin-
culum: Adde quod hæc diuortij consuetudo po-
tuit etiam ad gentes deflexerit.

Matrimonium præsertim consummatum ex 2
prima Dei institutione indissolubilitatem habet
sacri mysterij causa, nimirũ propter futurã verbi
diuini incarnationem, quæ etiam Adamo pro-
phetico spiritu reuelata fuit, dicente *Hoc nam os ex
propheta meis Gen. 2.* Quem locum etiam Christus

kkkk

Matth.